

Brüssel, 24. aprill 2025
(OR. en)

8086/25

EDUC 112
SOC 223
DIGIT 63
EMPL 143

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Oskuste liidu roll Euroopa haridusruumi tugevdamisel – <i>Poliitiline mõttevahetus</i>

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemat käsitlev eesistujariigi suunisdokument nõukogu 12. mai 2025. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) peetava poliitilise mõttevahetuse jaoks.

Oskuste liidu roll Euroopa haridusruumi tugevdamisel

Haridus ja oskuste arendamine on Euroopa Liidu majandus- ja sotsiaalvaldkonna tegevuse keskmes. Selleks et tugevdada Euroopa konkurentsivõimet ning majanduse ja demokraatia vastupanuvõimet ning pakkuda kõigile võrdseid võimalusi juurdepääsuks haridusele, elukestvate õppele ja kvaliteetsetele töökohtadele, on Euroopa Komisjon loonud oskuste liidu, mis on strateegiline algatus eesmärgiga edendada haridust, koolitust ja elukestvat õpet.

Komisjoni visiooni kohaselt kujundab oskuste liit haridust ja oskusi täiemahulise ja tervikliku strateegilise poliitikavahendina majandusliku konkurentsivõime ja ELi stabiilsuse tagamiseks.

Oskuste liidu raames on tehtud kaks olulist haridusega seotud algatust:

- põhioskuste tegevuskava, mis keskendub kirjaoskuse, matemaatika ja teaduse valdkonna põhioskuste ning digi- ja kodanikuoskuste parandamisele;
- MATI-hariduse strateegiline kava, mille eesmärk on edendada oskusi ja karjääriväljavaateid matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria (MATI) valdkonnas.

Oskuste liit keskendub neljale tegevussuunale, et tagada igapäevasele võimalus koguda korralik oskustepagas ning osaleda elukestvas täiend- ja ümberõppes täisväärtusliku elu jaoks. Need neli tegevussuunda on järgmised:

- oskuste arendamine hea elu ja kvaliteetsete töökohtade tarbeks tugeva haridusliku aluse abil koos algatustega hariduse ja oskuste tugevdamiseks ja edendamiseks Euroopa haridusruumi kaudu, sealhulgas uute algatustega, nagu põhioskuste toetamise kava;
- täiend- ja ümberõppe pakkumine paindlikule tööjõule digi- ja roheülemineku jaoks, sealhulgas meetmed elukestva õppe ja täiendõppe toetamiseks selliste mehhanismide kaudu nagu oskuste garantii katseprojekt;
- oskuste ringluses hoidmine kõikjal ELis konkurentsivõime eesmärgil, sealhulgas meetmed tööjõu liikuvuse hõlbustamiseks, lihtsustades kvalifikatsioonide tunnustamist oskuste ülekantavuse algatuse kaudu;
- talentide ligimeelitamine, arendamine ja alleshoidmine Euroopa tuleviku heaks selliste meetmete abil nagu Marie Skłodowska-Curie meede „Vali Euroopa“.

Komisjoni teatises esitatakse ka mitu uut eesmärki, mis tuleb saavutada 2030. aastaks:

- alasoorituste osakaal kirjaoskuse, matemaatika, loodusteaduste ja digioskuste valdkonnas peaks olema alla 15%, samas kui kirjaoskuse, matemaatika ja loodusteaduste valdkonna tippsoorituste osakaal peaks olema vähemalt 15%;
- MATI-valdkondade õpilaste osakaal esimeses kesktaseme kutsehariduses ja -õppes peaks olema vähemalt 45%, kusjuures vähemalt üks õpilane neljast peaks olema naissoost;

- MATI-valdkondade õpilaste osakaal kolmanda taseme hariduses peaks olema vähemalt 32%, kusjuures vähemalt kaks õpilast viiest peaksid olema naissoost;
- IKT¹ doktoriõppeprogrammides osalevate üliõpilaste osakaal peaks olema vähemalt 5%, kusjuures vähemalt üks üliõpilane kolmest peaks olema naissoost;
- ELis peaks olema aastas vähemalt 350 000 väljastpoolt ELi pärit õppijat, kes tulevad siia õppima ja omandama kolmanda taseme haridust.

Tehakse ettepanek luua uus juhtimisraamistik (esitatud lisas), mis sisaldab Euroopa kõrgetasemelist oskuste nõukogu ja Euroopa oskuste prognoosimise vaatluskeskust, et tagada tõenduspõhine poliitikakujundamine ja poliitika rakendamine. Nii oskuste nõukogu kui ka vaatluskeskus toetavad komisjoni tööd, et koostada uus ELi 27 riiki hõlmav soovitus hariduse ja oskuste kohta ning riigipõhised soovitused Euroopa poolaasta tsükli raames.

Oskuste liidus kujutatakse haridust ja oskusi strateegilise vahendina majandusliku konkurentsivõime tagamiseks. Kuigi algatuses tunnistatakse peamisi probleeme, nagu põhioskuste halvenemine, õpetajate nappus ning vajadus digi- ja roheoskuste järele, käsitletakse selles haridust ja koolitust suures osas tööturu vaatenurgast, pöörates vähem tähelepanu laiematele haridusalastele väärtustele, nagu isiklik areng ja kriitiline mõtlemine.

Hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegiline raamistik, mis loodi 2021. aastal ja mille üldeesmärk oli luua Euroopa haridusruum, on siiski endiselt peamine raamistik, et tagada terviklik lähenemisviis haridusele ja koolitusele igas kontekstis ja igal tasandil, alates alusharidusest ja lapsehoiust kuni täiskasvanuhariduseni, sealhulgas kutseharidus ja -õpe ning kõrgharidus. Selles käsitletakse viit strateegilist prioriteeti, millest mitu on kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega, ning sellel on omad liikmesriikide vahel kokku lepitud ambitsioonikad ELi tasandi eesmärgid, millest järgmised viis tuleb saavutada 2030. aastaks ehk samaks ajaks nagu oskuste liidu raames kavandatud uute eesmärkide puhul:

¹ Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia.

- **Madala põhioskuste tasemega 15-aastased**

Selliste 15-aastaste noorte osakaal, kelle lugemisoskuse ning matemaatika ja loodusteaduste teadmiste tase on madal, peaks 2030. aastaks olema alla 15%.

- **Madala digioskuste tasemega kaheksanda klassi õpilased**

Madala arvutikirjaoskuse ja infopädevuse tasemega kaheksanda klassi õpilaste osakaal peaks 2030. aastaks olema alla 15%.

- **Osalemine alushariduses ja lapsehoius**

2030. aastaks peaks osalema vähemalt 96% lastest vanuses kolmest aastast kuni kohustusliku põhihariduse alguseni alushariduses ja lapsehoius.

- **Madala haridustasemega noored**

Madala haridustasemega noorte osakaal peaks 2030. aastaks olema väiksem kui 9%.

- **Kõrghariduse omandamine**

Kõrghariduse omandanud 25–34-aastaste inimeste osakaal peaks 2030. aastaks olema vähemalt 45%.

Oskuste liidu ja Euroopa haridusruumi algatustel on suur koostoime ja mitu ühist eesmärki, nagu oskuste edendamine, elukestev õpe ja liikuvus. Siiski on vaja tagada, et oskuste liidu tööturule suunatud lähenemisviis ei varjutaks Euroopa haridusruumi laiemat eesmärki, mis järgib aluspõhimõtet hõlmata kaasavas, terviklikus ja elukestva õppe perspektiivis haridus- ja koolitussüsteeme tervikuna ning mille eesmärk on tagada, et need süsteemid aitavad kaasa kõigi kodanike isiklikule, sotsiaalsele ja ametialasele eneseteostusele ning edendavad demokraatlikke väärtusi, võrdsust, sotsiaalset ühtekuuluvust, kodanikuaktiivsust ja kultuuridevahelist dialoogi.

Oskused on eduka ja konkurentsivõimelise majanduse alus, seega peaksid haridus- ja koolitussüsteemid andma kodanikele kaasaval viisil kvaliteetsed oskused, alustades põhioskustest, mis on eneseteostuse ja isikliku arengu, töölase konkurentsivõime, sotsiaalse kaasatuse ja kodanikuaktiivsuse võtmeteguriks. Põhiline kirja- ja arvutusoskus on ülioluline, kuid mitte piisav, et võimaldada inimestel tulla toime kiiresti areneva sotsiaal-majandusliku keskkonnaga, ning seda oskust tuleb täiendada kriitilise mõtlemise, loovuse ja kodanikuosalusega.

Võttes arvesse neid paralleelseid jõupingutusi ja Euroopa haridusruumi väljakujunenud raamistikku, mis on sügavalt juurdunud liikmesriikidevahelises koostöös Euroopa Komisjoni toetusel, ning selleks et maksimeerida haridus- ja koolitussüsteemide ning -poliitika tõhusust ja tulemuslikkust, saaks oskuste liit aidata Euroopa haridusruumi tugevdada ja kindlustada, tegeledes haridus- ja koolitusvaldkonnas esilekerkivate probleemidega, ning tagada olemasolevate ressursside tõhusa kasutamise, vältides dubleerimist ja täiendavat halduskoormust.

Selle saavutamiseks peavad haridusministrid ja peamised sidusrühmad aktiivselt osalema oskuste liidu kavandamises ja rakendamises, et tagada kooskõla riiklike haridus- ja koolituspoliitikate ja -prioriteetidega ning sisulised ja teadlikumad otsused haridust, koolitust ja oskuseid puudutavate reformide ja investeeringute kohta. Lähenemisviis, milles koordineeritakse haridus- ja koolituspoliitikat ning mis hõlmab kõiki asjaomaseid sektoreid, nagu tööhõive, sotsiaalküsimused, majandus ja finantssektor, saaks maksimeerida mõlema raamistiku (Euroopa haridusruum ja oskuste liit) tulemuslikkust. See kaitseks 2021. aastal kokku lepitud terviklikku lähenemisviisi haridusele ja koolitusele, edendades samal ajal oskuste arendamist.

Eespool toodut arvesse võttes ja pidades silmas, et me lähtume strateegilise raamistiku – sealhulgas ELi tasandi eesmärkide, juhtimisstruktuuri ja töömeetodite – läbivaatamisel komisjoni hinnangust Euroopa haridusruumi esimese tsükli kohta, kutsub eesistujariik ministreid üles teatama, kuidas nende arvates saavad oskuste liit ja Euroopa haridusruum üksteist täiendada ja tugevdada, et edendada kaasavamaid ja tulevikukindlamaid haridus- ja koolitussüsteeme kogu ELis ning maksimeerida Euroopa tasandil hariduse, koolituse ja oskuste alaste tulemuste edendamise nähtavust ja sellele antavat poliitilist toetust.

Poliitilise mõttevahetuse suunamiseks kutsub eesistujariik ministreid üles vastama järgmistele küsimustele:

1. Kuidas saaksid oskuste liit ja Euroopa haridusruum üksteist kõige paremini täiendada kvaliteetse ning kaasava hariduse ja koolituse tagamisel kõigile õppijatele, vältides samal ajal dubleerimist ja tarbetut halduskoormust?
 2. Millised oskuste liidu põhielemendid tuleks pärast hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalise koostöö strateegilise raamistiku esimese tsükli lõppu seada prioriteediks, et toetada Euroopa haridusruumi eesmäärke (selle asemel, et neilt tähelepanu kõrvale juhtida), ning kuidas saaks juhtimist lihtsustada, et tagada suurem kookõla ning kiirem ja paindlikum otsuste tegemine?
-

Euroopa Komisjoni ettepanek oskuste liidu juhtimise kohta

